

فرسيداغن کالي کتيگ (بلنجاوان) بائي تيمقوه قغکل کتيگ
ديوان نڳري کلتن ک ليما بلس

**PERSIDANGAN KALI KETIGA (BELANJAWAN)
BAGI TEMPOH PENGGAJAL KETIGA
DEWAN NEGERI KELANTAN KE LIMA BELAS TAHUN 2025**

20 JAMADIL AWAL 1447 | 11 NOVEMBER 2025 (SELASA)

TRANSFORMASI PERKHIDMATAN AWAM KELANTAN: MEMACU PROFESIONALISME DAN KECEKAPAN

Kerajaan Negeri Kelantan komited memperkukuh **kecekapan dan profesionalisme penjawat awam negeri** selaras dengan Pelan Transformasi Perkhidmatan Awam Nasional (PTPAN).

Inisiatif Utama

01 Pelan Operasi Latihan (POL) 2025–2030

- Dilancarkan pada 8 Julai 2025
- Panduan utama pelaksanaan latihan penjawat awam secara menyeluruh dan berfokus

02 Program Latihan Berstruktur dan Berfokus

- Meliputi kepimpinan, pengurusan, perundangan, digital, integriti dan akauntabiliti
- 93 program dilaksanakan sepanjang 2025

YAB DATO' PANGLIMA PERANG
USTAZ DATO' HAJI MOHD NASSURUDDIN BIN HAJI DAUD
Menteri Besar Kelantan
Pengerusi Jawatankuasa Perancangan, Pentadbiran Awam,
Kewangan, Ekonomi dan Tanah

PELAN TINDAKAN EKONOMI DIGITAL NEGERI KELANTAN 2030 (PTEDNK 2030)

Pelaksanaan strategi digital negeri Kelantan bagi mempercepatkan peralihan kepada perkhidmatan awam digital dan mengurangkan penggunaan borang manual

Inisiatif Utama

Pelan Strategik Digital Negeri

Menetapkan hala tuju digitalisasi negeri

Infrastruktur Digital

Memperkuh capaian internet dan pusat data negeri

Tadbir Urus ICT

Diselia oleh Majlis Teknologi Maklumat Negeri dan Jawatankuasa Pemandu ICT

01

02

03

04

05

Pendigitalan Sistem Urusan Kerajaan

Termasuk tanah, lesen perniagaan dan cukai taksiran

Latihan dan Bakat Digital

Meningkatkan kemahiran penjawat awam dan masyarakat

YAB DATO' PANGLIMA PERANG
USTAZ DATO' HAJI MOHD NASSURUDDIN BIN HAJI DAUD
Menteri Besar Kelantan
Pengerusi Jawatankuasa Perancangan, Pentadbiran Awam,
Kewangan, Ekonomi dan Tanah

ISU TANAH TAK DAPAT DIKESAN (TDK) DALAM PENGAMBILAN BALIK TANAH UNTUK PROJEK TEBATAN BANJIR NEGERI KELANTAN – SUNGAI GOLOK, FASA 1 HINGGA FASA 3

PERANAN KERAJAAN PERSEKUTUAN:

- Projek milik Kerajaan Persekutuan
- Urusan pengambilan balik tanah oleh syarikat konsultan dan firma jurukur yang dilantik Kerajaan Persekutuan
- Kerja-kerja pengambilan balik tanah **diurus oleh Jabatan Ketua Pengarah Tanah dan Galian Persekutuan**

PERANAN KERAJAAN NEGERI:

- Menerima dokumen-dokumen yang lengkap oleh syarikat konsultan dan jurukur untuk kelulusan Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri
- Membuat pewartaan (s.4 Akta Pengambilan Tanah 1960)
- Mengeluarkan perisytiharan untuk mengambil balik tanah (s.8 Akta Pengambilan Tanah 1960)

ISU TANAH TAK DAPAT DIKESAN (TDK):

- TDK tidak dikesan di dalam Sistem Pendaftaran Hakmilik Berkomputer semasa pewartaan

PUNCA TDK:

- Jurukur yang dilantik Kerajaan Persekutuan tidak merujuk kepada Bahagian Teknikal Pejabat Tanah & Jajahan dan Pejabat Pengarah Tanah dan Galian Negeri Kelantan
- Syarikat konsultan dan jurukur membuat urusan pengambilan balik tanah berdasarkan Sistem Pendaftaran Hakmilik Berkomputer yang tidak dapat mengesan tanah-tanah yang masih mempunyai isu belum selesai di peringkat Pejabat Tanah dan Jajahan dan Pejabat Pengarah Tanah dan Galian Negeri

DAKWAAN ISU TDK OLEH KERAJAAN PERSEKUTUAN: 21 lot

**FAKTA SEBENAR ISU TDK: 7 lot TDK sahaja
14 lot bukan TDK**

YB DATO' DR. MOHAMED FADZLI BIN DATO' HAJI HASSAN
Timbalan Menteri Besar Kelantan
Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Wilayah, Sumber Asli,
Integriti, Pembangunan Insan dan Undang-Undang

STRATEGI UTAMA PELABURAN KELANTAN 2026

1/2

Penganjuran Hari Pelaburan Kelantan @ INFEX 2026

- Akan diadakan di Kuala Lumpur pada tahun 2026.
- Kerjasama dengan MIDA.
- Tujuan: mempromosi peluang pelaburan dan perkembangan terkini ekonomi Kelantan kepada pelabur luar.

Penubuhan Invest Kelantan

- Entiti khas Kerajaan Negeri sebagai one-stop centre dan pemudah cara proses pelaburan.
- Menyediakan khidmat nasihat, penyelarasan dan panduan kepada pelabur.

Misi Pelaburan Antarabangsa

- Fokus ke negara-negara berpotensi seperti Jepun.
- Misi ke Jepun dilaksanakan 27 Julai – 3 Ogos 2025 bersama MIDA.
- Bentuk: Perkongsian Pintar (Smart Partnership) dengan ROHM Electronics (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Disertai sempena Expo 2025 Osaka, di Pavilion Malaysia.

YB MEJAR (B) DATO' HAJI MD. ANIZAM BIN AB. RAHMAN

Pengerusi Jawatankuasa Pelaburan, Perindustrian,
Sumber Manusia, Perdagangan dan Keusahawanan

STRATEGI UTAMA PELABURAN KELANTAN 2026

2/2

Pembangunan Kawasan Industri Baharu

- Taman IBS Machang (200 ekar)
- Taman Industri Pasir Puteh (200 ekar)
- Dibangunkan dengan kerjasama ECERDC.
- Lengkap dengan infrastruktur asas bagi menarik pelabur berimpak tinggi.

Kolaborasi Strategik

- Kerjasama erat antara:
 - Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN)
 - Invest Kelantan
 - MIDA, ECERDC & GLC Negeri
- Tujuan: memperkukuh jaringan dan rundingan pelaburan dengan syarikat berpotensi.

Diversifikasi Sektor Pelaburan

- Terbuka kepada semua sektor: bukan hanya pelancongan atau industri halal.
- Fokus kepada pembangunan berasaskan Rancangan Struktur Negeri 2040 dan kesesuaian tapak pelaburan.

Matlamat Akhir

- Menjadikan Kelantan sebagai destinasi pelaburan berdaya saing, berinfrastruktur lengkap dan mesra pelabur menjelang 2030.

YB MEJAR (B) DATO' HAJI MD. ANIZAM BIN AB. RAHMAN

Pengerusi Jawatankuasa Pelaburan, Perindustrian, Sumber Manusia, Perdagangan dan Keusahawanan

JUMLAH MENARA TELEKOMUNIKASI NEGERI KELANTAN

1,102 buah menara berpermit seluruh Kelantan

- **990 buah** atas tanah
- **112 buah** atas bumbung

RM2,750

Fi & bayaran tahunan
sebuah menara

RM2,000

Permit menara/struktur

RM750

Lesen perniagaan

RM3,030,500

hasil dianggarkan
setahun dibayar
kepada PBT

Lesen penggunaan tanah

- **RM500** setahun – tanah pertanian
- **RM1,000** setahun – tanah bangunan

YB DATO' HAJI WAN ROSLAN BIN WAN HAMAT

Pengerusi Jawatankuasa Pendidikan, Pengajian Tinggi,
Teknologi Hijau, Digital dan Inovasi

STRATEGI MENARIK PENYERTAAN GOLONGAN MUDA DALAM BIDANG PERTANIAN

Menyalurkan maklumat berkaitan bantuan-bantuan atau sokongan Kerajaan Pusat dan Kerajaan Negeri seperti Geran Agropreneur Muda:

- Geran Start-up: RM 30,000.00
- Geran Scale-up: RM 50,000.00
- Geran Peluang Kedua : RM 20,000.00

Memberi kursus-kursus dan bengkel-bengkel pertanian secara percuma melalui jabatan-jabatan dan agensi-agensi kerajaan.

Mempertemukan usahawan-usahawan tani dengan NGO atau syarikat yang bersedia memberi khidmat CSR dalam bentuk input pertanian, jentera pertanian dan khidmat nasihat.

Kempen pertanian melalui media massa dengan memberi pendedahan berkaitan kemudahan-kemudahan, insentif pertanian dan geran-geran yang ditawarkan kerajaan dan jabatan.

YB DATO' HAJI TUAN MOHD SARIPUDIN BIN TUAN ISMAIL

Pengerusi Jawatankuasa Pertanian,
Industri Agromakanan dan Komoditi

PROJEK PERTANIAN TANAH-TANAH TERBIAR DUN GAAL

150 ekar – Gong Datok
100 ekar – Kandis

STRATEGI DAN INSENTIF UNTUK PEMASARAN USAHAWAN TANI

1

Pusat 3P Jabatan Pertanian (Pembungkusan, Pemprosesan, Pemasaran) – menyediakan kelengkapan peralatan mengikut keperluan usahawan

2

Program Usahawan Tani: memperkasa usahawan tani muda memperoleh pendapatan RM5000 sebulan

3

Geran Agropreneur Muda: usahawan berumur 18-45 tahun

4

Pembinaan khusus pusat 3P di Gong Datok, Gaal

YB DATO' HAJI TUAN MOHD SARIPUDIN BIN TUAN ISMAIL

Pengerusi Jawatankuasa Pertanian,
Industri Agromakanan dan Komoditi

PEMERKASAAN PENGHAYATAN SEMANGAT HUBBUL WATAN ANAK KELANTAN DI PERANTAUAN

01

Program Townhall Penghayatan Membangun Bersama Islam (PMBI) bersama Anak Kelantan di Perantauan

- Diadakan di 5 zon (Zon Utara, Zon Selatan, Zon Lembah Klang, Zon Sabah, Zon Sarawak)

02

Sukan Anak Kelantan di Perantauan

- 5 zon (Zon Timur, Zon Utara, Zon Selatan, Zon Lembah Klang, Zon Sarawak)

03

Program Mahabbah anak Kelantan di perantauan melibatkan:

- Selebriti dan Anak Seni Kelantan
- Mahasiswa dan Mahasiswi Kelantan
- Masyarakat Non-Muslim Kelantan

04

Program melalui 45 cawangan Persatuan Anak Kelantan di Perantauan (PERAKAN Malaysia)

- Ihya' Ramadan
- Sambutan Hari Raya Aidilfitri
- Back to School sempena pembukaan semula sekolah
- Program Kacau Bubur Asyura

YB USTAZ MOHD ASRI BIN MAT DAUD

Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Islam, Dakwah,
Penerangan dan Hubungan Seranta

TINDAKAN TANGANI PENYAKIT BERJANGKIT

Pendekatan

Kerjasama bersama:

- Jabatan Kesihatan Negeri Kelantan (JKNK)
- Pihak Berkuasa Tempatan (PBT)
- Agensi berkaitan

LEPTOSPIROSIS (KENCING TIKUS)

- 2025 : 173 kes ↓ Turun 52.5%
- 2024 : 360 kes
- Wabak : 2025 > 0 wabak
2024 > 3 wabak
- Status : Diparas berjaga-jaga

LANGKAH & TINDAKAN

- Pemantauan berterusan oleh JKNK melalui PKD.
- Maklum balas disalurkan kepada PBT dan pemilik premis untuk tindakan lanjut.
- Kesiapsiagaan musim banjir dipertingkatkan, terutama bagi sukarelawan dan mangsa banjir berisiko.
- Langkah pencegahan termasuk pemberian antibiotik dan rawatan awal bagi individu bergejala.

DEMAM DENGGI

- 2025 : 1,192 kes (Sehingga 4 Okt) ↓ Turun 52.51%
- 2024 : 2,510 kes
- Kematian : 0 kes 2025, 2 kes 2024
- Wabak : 87 wabak ↓ Turun 46%
- Tiada wabak aktif setakat ini

STRATEGI UTAMA

Pendekatan "Source Reduction"

- Memastikan kawasan kediaman dan awam bebas daripada tempat pembiakan nyamuk Aedes.

Langkah & Inisiatif Proaktif

➤ Gotong-Royong Mega Perangi Aedes Bil.1/2025

- Pelancaran Projek Nyamuk Aedes *Berwolbachia*
- Kos RM30,000–RM50,000
- 3 lokaliti: Pasir Tumboh, Kubur Maras & Kubang Kerian

01

➤ Penguatkuasaan Bersepadu oleh MPKB & PKD Kota Bharu

- Kawasan tumpuan: Pasar Besar Siti Khadijah.

03

➤ Gotong-Royong Mega Bil.2/2025

- 15 November 2025 di Tanah Merah
- Tujuan: tingkat kesedaran masyarakat tentang ancaman denggi dan kaedah pencegahan.

02

➤ Gotong-royong kawasan wabak

- Dilaksana bersama PBT dan JKNK di setiap daerah.

04

➤ Kolaborasi komuniti

- Kerajaan Negeri, agensi, PBT dan masyarakat berganding bahu meneruskan usaha pencegahan secara berterusan.

05

YB HILMI BIN ABDULLAH

Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan,
Perumahan, Kesihatan dan Alam Sekitar

USAHA KERAJAAN NEGERI MEMPERKUKUH **KESEDARAN MASYARAKAT** TERHADAP **PENJAGAAN ALAM SEKITAR** DAN PENGURANGAN PLASTIK SEKALI GUNA

Inisiatif Awal (2014)

- Pelaksanaan Kempen Kota Bharu Bebas Beg Plastik
- Kedai serbaneka dilarang menggunakan beg plastik pada Sabtu, Ahad dan Isnin
- Premis dibenarkan mengenakan levi RM0.20 bagi setiap beg plastik
- Hasil levi sekitar RM18,000 digunakan untuk aktiviti kempen kesedaran alam sekitar

Program Kesedaran & Penguatkuasaan

- Kempen Bebas Beg Plastik di Pasar Besar Siti Khadijah pada 7 Ogos 2025
- Larangan penggunaan beg plastik bermula 1 Oktober 2024 melibatkan pasar raya, kedai runcit, kedai serbaneka, kedai berangkai (*chain store*), dan farmasi
- Status kini : Pasar raya dan premis komersial kini tidak lagi membekalkan beg plastik

Pelan Hala Tuju Sifar Beg Plastik Kelantan 2030

- Kempen Sifar Plastik pada 18 Februari 2024 di AEON Mall

YB HILMI BIN ABDULLAH

Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan,
Perumahan, Kesihatan dan Alam Sekitar

قرسیداغن کالی کتیک (بلنجاوان) باکی تیمقوه فغکل کتیک
دیوان نگرې کلنتن ک لیما بلس

**PERSIDANGAN KALI KETIGA (BELANJAWAN)
BAGI TEMPOH PENGGAL KETIGA
DEWAN NEGERI KELANTAN KE LIMA BELAS TAHUN 2025**

15, 18-21 JAMADIL AWAL 1447 | 6, 9-12 NOVEMBER 2025